

Коробова І. В. Використання історичного матеріалу на уроках фізики як засіб розвитку пізнавального інтересу учнів основної школи [Текст] / В. В. Бойко, І. В. Коробова // Пошук молодих. Вип. 15: Зб. матер. Всеукр. студ. наук.-практ. конф. [«Технології компетентісно-орієнтованого навчання природничо-математичних дисциплін»], (Херсон, 14-15 квітня 2016 р.) / Укладач: В. Д. Шарко. – Херсон : ПП Вишемирський В. С., 2016. – С. 10-11. (2 стор.)

ВИКОРИСТАННЯ ІСТОРИЧНОГО МАТЕРІАЛУ НА УРОКАХ ФІЗИКИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Бойко В.В., Коробова І.В.

Херсонський державний університет

Одним із важливих напрямків впровадження ідеї гуманітаризації в практику навчання є удосконалення історично-методологічного змісту предметної підготовки учнів. Фізика посідає важливе місце серед навчальних предметів основної школи, оскільки в процесі навчання фізики формується науковий світогляд учня, розвиваються його інтелектуальні та творчі здібності. Знання, отримані під час вивчення фізики, стають основою технічної грамотності людини, дозволяють використовувати результати фізичних досліджень і відкриттів для задоволення матеріальних та духовних потреб особистості. Загальновідомо, що вчити приємніше і радісніше того, хто хоче вчитися, відчуває від цього задоволення, проявляє інтерес до нового матеріалу. Цікаве повідомлення вчителем історичних фактів створює атмосферу занурення у час тих подій, про які йдеться. І навпаки, важко і обтяжливо вчити тих, хто не відчуває бажання пізнавати нове, хто дивиться на навчання, на школу як на важкий тягар і хто часом чинить опір кожного почину вчителя [1].

Мета статті – обґрунтування доцільності використання історичного матеріалу на уроках фізики для розвитку пізнавального інтересу учнів основної школи. Для реалізації мети виникла необхідність розв'язання наступних ***завдань***:

- аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми формування та пізнавального інтересу учнів;
- розробка анкет для виявлення зацікавленості учнів до історичного матеріалу;
- проведення анкетування та аналіз отриманих результатів.

Відомо, що спонукальною силою будь-якої діяльності виступає мотив. Вивчення психолого-педагогічної літератури дозволило встановити, що психологи виділяють два види мотивів: *пізнавальні* - пов'язані зі змістом навчальної діяльності і процесом її виконання; *соціальні* - пов'язані з різноманітними соціальними взаємодіями школяра з іншими людьми. Саме до пізнавальних мотивів можна віднести *пізнавальний інтерес*, який є предметом нашого розгляду. Отже, у навчанні фігурує особливий вид інтересу – інтерес до пізнання, інтерес до навчальної діяльності, у процесі якої відбувається оволодіння змістом навчальних предметів і необхідними компетентностями – пізнавальний інтерес.

Для успішного розвитку пізнавального інтересу школярів необхідно з'ясувати особливості мотиваційної сфери учнів підліткового віку, адже саме у цей період вони починають вивчати фізику. Сприятливими особливостями мотивації цього віку є:

- «потреба в дорослості» – небажання вважати себе дитиною;
- прагнення зайняти нову життєву позицію;
- особливе сприймання норм поведінки дорослого;
- загальна активність підлітка, його готовність включитися в різні види діяльності з дорослими й однолітками;
- потреба в самовираженні й самоутвердженні;
- потяг до самостійності;
- збільшення широти і різноманітності інтересів, зростання визначеності і стабільності інтересів, розвиток спеціальних здібностей підлітка.

До негативних особливостей мотивації цього періоду відносять:

– незрілість оцінки підлітком самого себе та іншої людини, а звідси – поява труднощів у стосунках з іншими;

– не сприймання на віру думки й оцінки вчителя, бажання швидше стати дорослим; незгода з думкою, що він ще дитина; байдужість до думки й оцінки учителя;

– прагнення, потяг до самостійності, що викликає зневагу до методів роботи, перенесених з початкової школи, невміння організувати свою навчальну роботу, яке призводить до того, що інтерес до одного предмета перешкоджає появі інтересу до іншого та ін. [2].

Безумовно, вчитель фізики повинен враховувати зазначені вікові особливості учнів та шукати шляхи розвитку їх пізнавального інтересу. Аналіз психолого-педагогічної літератури дозволив дійти висновку, що одним із таких шляхів є використання у навчанні фізики історичного матеріалу.

Для підтвердження цієї думки нами була розроблена анкета, яка складалася з 7 питань і мала на меті визначити ставлення учнів до використання історичного матеріалу на уроках фізики. Розробка анкети дала можливість провести анкетування серед 30 учнів 8-х класів у херсонській загальноосвітній школі № 36. Учням пропонувалося дати відповіді на наступні запитання:

1. Як ви ставитесь до використання історичного матеріалу на уроках фізики?
2. Як часто вчитель використовує історичний матеріал на уроках фізики?
3. Який історичний матеріал частіше за все використовує вчитель?
4. У якій формі найчастіше подаються історичні відомості на уроках фізики ?
5. Хотіли би Ви, щоб історичний матеріал використовувався на уроках частіше?
6. Які види історичного матеріалу вас зацікавлюють у більшій мірі?
7. Чому вас цікавлять саме ці види історичного матеріалу?

Аналіз відповідей осіб, що брали участь в анкетуванні, дав можливість дійти висновку, що:

- більш ніж половина учнів із задоволенням сприймають історичний матеріал (53,33%);
- у школі історичний матеріал використовується через урок (50%);
- найбільше використовується розповідь про історію відкриття фізичного явища або закону (76,67%);
- історичний матеріал як правило повідомляє сам вчитель (86,67%);
- майже всі учні хочуть, щоб історичний матеріал використовувався частіше (90%);
- учнів більш за все зацікавлює історичний матеріал у вигляді розповіді про історію відкриття фізичного явища або закону, біографія вченого та цікаві факти з його життя (66,67%);
- за допомогою історичного матеріалу учні із зацікавленням вчать фізику, а також фізика для них стає більш зрозумілою (66,67%).

Результати анкетування дають змогу зробити наступні **висновки**.

1. Використання історичного матеріалу на уроках фізики сприяє розвитку пізнавального інтересу учнів.

2. Удосконалення цього процесу можливе за рахунок використання активних форм навчання фізики із залученням учнів до самостійного пошуку, переробки та відтворення історичного матеріалу.

3. Існує необхідність урізноманітнення способів подання історичного матеріалу, зокрема, застосування задач з історичним змістом, демонстрування історичних дослідів тощо.

Література:

1. Малафійк І. В. Дидактика / І.В. Малафійк Навчальний посібник/ К. : Кондор, 2009. – 406 с.
2. Щукина Г. И. Активизация познавательной деятельности учащихся в учебном процессе: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов / Г. И. Щукина. – М. : Просвещение, 1979. – 160 с.